

Innspill til ekspertgruppe om barn i fattige familier fra Ungdom og Fritid

Økt fattigdom og ulikhet skaper større forskjeller og bidrar til store individuelle og samfunnsmessige utfordringer. Spesielt hardt rammer det barnefamilier. Ungdom og Fritid mener derfor det er viktig å jobbe med tiltak som løfter familier ut av fattigdom, for å få til dette må en øke inntektsnivået til barnefamilier. Samtidig må universelle tiltak som gir barn og unge de samme mulighetene til deltakelse og opplevelser prioriteres. Det er alltid viktig å forebygge utfordringer tidlig, samtidig opplever unge fattigdommen i familien sterkere jo eldre de blir. De unge deltar på mer og alt blir dyrere jo eldre de blir. Ungdomstiden også en særlig sårbar tid der fritid og venner får en viktigere rolle i deres liv. Vi mener derfor det er særlig viktig å prioritere universelle lavterskel fritidsaktiviteter som er attraktive og trygge for alle unge å delta på. Barn og unge bør i minst mulig grad få segregerte tiltak da opplevelser og mestring bør skapes på tvers av økonomiske skillelinjer.

Deltakelsen i fritidsaktiviteter blant dem med lav sosioøkonomisk status er halvparten så høy som blant dem med høy sosioøkonomisk status¹. NOVA-rapporten «Fritidsklubber i et folkehelseperspektiv»² viser at klubbene når alle typer ungdom, men samtidig skiller seg fra andre fritidsaktiviteter på særlig tre områder; i klubbene er det flere med lav sosioøkonomisk status, flere ungdom med minoritetsbakgrunn og flere med sosialt svake relasjoner til skole og foreldre. Samtidig peker rapporten på at ungdom som bruker klubb har noe sterkere vennerelasjoner enn andre ungdom, og at dette skyldes klubbens arbeidsform og innretning. Lars B Kristofersen peker i sin rapport, Barnefattigdom og barn i lavinntektsfamilier³, på sammenhengen mellom familieøkonomi og ungdoms relasjoner til jevnaldrende. Barn og unge fra lavinntektsfamilier har, i mindre grad enn andre, en nær venn og de er mindre populære blant jevnaldrende. Det er et mål for fritidsklubbene å nå bredest mulig, slik at man unngår at ett type miljø blir dominerende. Dette er viktig for at klubbene skal kunne fungere som motkraft til utenforskap, og dermed bidra til jevnaldersosialisering. Fritidsklubbene jobber utfra en medvirkningsmodell hvor målet er at ungdommene får kunnskap, motivasjon og kapasitet til å være aktive samfunnsborgere, samt kvalifisere til demokratisk deltakelse. Samtidig er fritidsklubbene arenaer hvor ungdom kan utføre og være med i demokratiske prosesser. Medvirkningen som metode som brukes på klubbene gir mestrings- og demokratisk kompetanse som er særlig viktig for denne gruppen.

Derfor er fritidsklubbene, som sammen med kulturskolene og bibliotekene, utgjør det offentliges egen oppfølging av Barnekonvensjonens artikkel 31, særlig egnet til å oppfylle rettighetene til barn og unge fra familier med vedvarende lavinntekt. Fritidsklubber løfter ikke nødvendigvis noen ut av fattigdom, men bidrar til at alle barn og unge blir rike på opplevelser og får de samme muligheten til deltakelse i fritidsaktiviteter og fellesskap. Barn og unge er avhengig av trygge arenaer man kan tilbringe fritiden sin på, og dette er spesielt viktig for barn og unge som bor i familier med trangboddhet. For de av oss som vokser opp i fattigdom kan tilknytningen til andre fellesskap i samfunnet bli mindre. Jevnaldersosialisering på tvers av ulik økonomisk bakgrunn er viktig for det kan bidra til økt sosial mobilitet.

Med vennlig hilsen

André Ruud

Generalsekretær i Ungdom og Fritid

1 Jacobsen S.E mfl. (2021) Sosial ulikhet i barn og unges deltakelse i organiserte fritidsaktiviteter

2 Andersen, P. L. Og Seland, I. (2019) Fritidsklubber i et folkehelseperspektiv, Forskningsinstituttet NOVA

3 Kristofersen Lars B. (2019) Barnefattigdom og barn i lavinntektsfamilier. Begrepsdrøfting og forskningskunnskap